PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 5

Dział 8. Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi

Kompozycja opowiadania odtwórczego i twórczego, narracja, zwrot akcji i punkt kulminacyjny, zapis dialogu (myślniki, interpunkcja i litery przy wypowiedzeniach narratora), plan odtwórczy i twórczy w jednolitej formie. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 19 pkt
2	**Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 20 pkt
3	**Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 12 pkt
4	**Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 30 pkt
5	**Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – grupa A** 20 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – grupa B** 20 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 19 pkt

Przypomnij sobie

- **Opowiadanie** to tekst o zdarzeniach ułożonych w kolejności – jedno wynika z drugiego. Ma **narratora**, **bohaterów**, **czas i miejsce akcji**.
- **Opowiadanie odtwórcze** – opowiadasz zdarzenia z przeczytanego tekstu albo obejrzanego filmu. **Opowiadanie twórcze** – wymyślasz zdarzenia sam, np. dalsze losy bohatera, nowy początek albo zakończenie.
- **Kompozycja**: **wstęp** – przedstawiasz bohatera, czas i miejsce; **rozwinięcie** – opowiadasz kolejne zdarzenia aż do **punktu kulminacyjnego** (najbardziej napiętego momentu); **zakończenie** – rozwiązanie sprawy, refleksja albo **puenta** (zaskakujące, trafne zakończenie). Każdą część zaczynasz od nowego akapitu.
- **Narracja pierwszoosobowa** – narrator jest bohaterem i mówi „ja", „my". **Narracja trzecioosobowa** – narrator opowiada o innych: „on", „ona", „oni". Trzymaj się jednego rodzaju narracji i czasu przeszłego.
- **Jak ożywić opowiadanie?** Dodaj **dialog**, krótki **opis** miejsca lub bohatera, **zwrot akcji** (niespodziewaną zmianę), wyrazy *nagle, niespodziewanie, w tej chwili*, nazwy uczuć i czasowniki ruchu.
- **Zapis dialogu.** Każdą wypowiedź bohatera zaczynasz **od nowego wiersza**, od **myślnika** (–) i **wielkiej litery**.
- **Narrator z czasownikiem mówienia** (powiedział, zapytał, krzyknął, szepnął) – oddzielasz go myślnikiem i piszesz **małą literą**. Przed myślnikiem **nie** stawiasz kropki, ale zostawiasz pytajnik i wykrzyknik:
  – *Chodźmy już – powiedziała Ola.*
  – *Dokąd? – zapytał Kuba.*
- **Narrator bez czasownika mówienia** (opisuje ruch albo zachowanie) tworzy osobne zdanie: po wypowiedzi bohatera stawiasz kropkę, a narratora zaczynasz **wielką literą**:
  – Idę już. – Ola wstała od stołu.
- **Narrator w środku wypowiedzi.** Gdy przerywa zdanie bohatera, po drugim myślniku piszesz dalej małą literą: *– Jutro – powiedział tata – pojedziemy nad jezioro.* Gdy pierwsza część była pełnym zdaniem, po narratorze stawiasz kropkę: *– Jutro jedziemy nad jezioro – powiedział tata. – Spakujcie się wieczorem.*
- **Zapowiedź wypowiedzi.** Gdy narrator zapowiada, co ktoś powie, stawiasz **dwukropek**, a wypowiedź zapisujesz w nowym wierszu:
  Mama zawołała:
  – Obiad!

- **Plan wypowiedzi** porządkuje treść. **Plan odtwórczy** układasz do przeczytanego tekstu. **Plan twórczy** układasz przed napisaniem własnego tekstu. Punkty numerujesz: 1., 2., 3. W planie szczegółowym dodajesz podpunkty: a), b).
- Punkty planu mają **jednolitą formę**: same **zdania** (*Kuba znajduje mapę.*) albo same **równoważniki zdań** (*Znalezienie mapy.*). Nie mieszaj form i zachowaj kolejność zdarzeń.

Jak zbudować opowiadanie?

– Dokąd? – zapytał Kuba.

zwrot akcji: nagle…

punkt kulminacyjny

plan: 1., 2., 3.

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Popraw zapis: „– Uważaj. – Krzyknął tata.”
Poprawnie: „– Uważaj! – krzyknął tata.” Po czasowniku mówienia piszemy małą literą, a przed myślnikiem nie stawiamy kropki. Ostrzeżenie kończymy wykrzyknikiem.

Przykład 2. Czy plan „1. Wyjazd na obóz. 2. Chłopcy budują szałas. 3. Nocna burza.” jest poprawny?
Nie – punkt 2. jest zdaniem, a punkty 1. i 3. to równoważniki. Poprawnie: „2. Budowa szałasu”.

Przykład 3. Czym różni się opowiadanie odtwórcze od twórczego?
Odtwórcze powtarza zdarzenia z przeczytanego tekstu, a twórcze zawiera zdarzenia wymyślone przez piszącego, np. dalsze losy bohatera.

Zadania

1 **Uzupełnij zdania o opowiadaniu. Wybierz wyrazy z ramki.** ___ / 5 pkt

twórcze zakończeniu wstępie odtwórcze rozwinięciu

1. We _____ przedstawiamy bohatera, czas i miejsce akcji.
2. W _____ opowiadamy kolejne zdarzenia.
3. W _____ pokazujemy rozwiązanie sprawy.
4. Opowiadanie _____ przedstawia zdarzenia z przeczytanego tekstu.
5. Opowiadanie _____ przedstawia zdarzenia wymyślone przez autora.

2 **Który zapis dialogu jest poprawny?** ___ / 1 pkt

A. – Gdzie jest mój plecak? – Zapytał Tomek.
B. – Gdzie jest mój plecak. – zapytał Tomek.
C. – Gdzie jest mój plecak? – zapytał Tomek.
D. Gdzie jest mój plecak – zapytał Tomek?

3 **Oceń prawdziwość zdań o planie. Otocz P albo F.** ___ / 5 pkt

1. Punkty planu zapisujemy w jednolitej formie.	P	F
2. W planie wolno mieszać zdania i równoważniki zdań.	P	F
3. Plan odtwórczy układamy do przeczytanego tekstu.	P	F
4. Plan twórczy pomaga przygotować własne opowiadanie.	P	F
5. Kolejność punktów planu może być dowolna.	P	F

4 **Przyporządkuj punkty planu do kolumn.** ___ / 6 pkt

Kuba znajduje starą mapę. Wyprawa do lasu. Chłopcy wyruszają o świcie.
Nagła burza. Zaczyna padać deszcz. Powrót do domu.

zdanie	równoważnik zdania

5 **Wyjaśnij różnicę między narracją pierwszoosobową a trzecioosobową. Napisz dwa zdania.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – ćwiczenia podstawowe

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

Pamiętaj: – Dokąd? – zapytał Kuba.

1 **Przepisz dialog poprawnie. Dodaj myślniki, znaki interpunkcyjne i wielkie litery.** ___ / 3 pkt

czy idziesz z nami do parku zapytała Zosia

nie mogę odpowiedział Antek muszę pomóc tacie

szkoda westchnęła Zosia to może jutro

2 **Wybierz wielką albo małą literę. Otocz ją pętlą.** ___ / 5 pkt

1. – Pospiesz się! – **(k/K)**rzyknęła mama.
2. – Pospiesz się! – **(m/M)**ama chwyciła plecak i wybiegła z domu.
3. – Czy masz bilet? – **(z/Z)**apytał konduktor.
4. – Mam. – **(c/C)**hłopiec podał bilet konduktorowi.
5. – Jutro – **(p/P)**owiedziała pani – pojedziemy do muzeum.

3 **Połącz element opowiadania z przykładem. Wpisz literę.** ___ / 5 pkt

1. zwrot akcji	a) Było to w ostatni piątek wakacji.
2. opis miejsca	b) – Kto tam? – szepnęła Ala.
3. dialog	c) Nagle zgasło światło i usłyszeliśmy kroki.
4. puenta	d) Stara szopa pachniała sianem i kurzem.
5. czas akcji	e) Od tamtej pory zawsze zabieram latarkę.

1 ___ 2 ___ 3 ___ 4 ___ 5 ___

Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – grupa A

KARTA 5/6

20 minut · 20 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 **Który zapis dialogu jest poprawny?** ___ / 1 pkt

A. – Jestem głodny, powiedział Staś.

B. – Jestem głodny – Powiedział Staś.

C. – Jestem głodny. – powiedział Staś.

D. – Jestem głodny – powiedział Staś.

2 **Wybierz wielką albo małą literę. Otocz ją pętlą.** ___ / 4 pkt

1. – Otwórz okno – **(p/P)**oprosiła mama.
2. – Już otwieram. – **(b/B)**rat podszedł do okna.
3. – Zimno! – **(z/Z)**awołała Ola.
4. – Wieczorem – **(s/S)**zepnął Adam – opowiem ci sekret.

3 **Przepisz dialog poprawnie. Dodaj myślniki, znaki interpunkcyjne i wielkie litery.** ___ / 3 pkt

gdzie są moje okulary zapytał dziadek

leżą na stole odpowiedziała Zuzia

dziękuję westchnął dziadek co ja bym bez ciebie zrobił

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 5

Podgląd pokazał 7 z 21 stron. Pełna wersja: 21 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 19 pkt
- Karta 2: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 20 pkt
- Karta 3: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – utrwalenie – 5 zadań, 12 pkt
- Karta 4: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – w praktyce – 4 zadania, 30 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Opowiadanie twórcze z dialogiem i plan wypowiedzi – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-5-dzial-08-opowiadanie-tworcze-z-dialogiem-i-plan-wypowiedzi-zesta